

Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ

Δελτίο Επικοινωνίας Μελών Συνδέσμου Καλοσκοπιτών Παρνασσίδος «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΙΤΩΝ ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΟΣ «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»

Διεύθυνση Γραφείου: Σωκράτους 79 - 81 Αθήνα 104 32, Τηλ. 52.38.158

(Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο: το εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο)

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' - ΧΡΟΝΟΣ 23ος - ΤΕΥΧΟΣ 109, ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1998

ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΓΙΑ ΠΕΡΙΠΑΤΟ

Όπως είχαμε γράψει και στα προηγούμενα τεύχη του Δελτίου ο Σύνδεσμός μας αποφάσισε να προβεί στην αξιοποίηση του χώρου της νερομάνας Κρύας Βρύσης.

Είναι ενθαρρυντικό ότι για την επίτευξη του σκοπού μας αυτού συναντήσαμε τη συμπαράσταση του κοινοτικού Συμβουλίου καθώς και την κατανόηση των χωριανών μας που τα σπίτια τους γειτονεύουν στη Βρύση. Τώρα φροντίζουμε να εξασφαλίσουμε τεχνική πιθανόν και οικονομική βοήθεια από το Δασαρχείο που φαίνεται να έχει αντιληφθεί τη μεγάλη σημασία του χωριού μας στον τουριστικό χώρο της Φωκίδας.

Παράλληλα όμως διαπιστώθηκε ότι βρήσκειται σε πολύ καλή κατάσταση το κεφαλαύλακο που μεταφέρει εδώ και χρόνια το νερό για πότισμα κήπων και χωραφιών από την Κρύα Βρύση προς τη βορειοδυτική πλευρά και φτάνει μέχρι τα σπίτια των Κουρελαίων Λαΐου. Ενώ σε εξίσου καλή κατάσταση βρίσκεται και το μονοπάτι που συμβαδίζει με το αυλάκι και έχει το προνόμιο να συνεχίζει προς τα νότια και να φτάνει στη βρύση του Αγίου Νικολάου (Παπλάκι) όπου ένας νέος φίλος του χωριού ο Κων. Γολέμης έγινε ιδιοκτήτης ακινήτου που εφάπτεται με το χώρο του Αγίου Νικολάου και η πρώτη του ενέργεια ήταν να εκδηλώσει την ευλάβεια του και να χτίσει ένα προσκυνητάρι αφιερωμένο στον Άγιο Νικόλαο τη στιγμή που ο χρόνος και η αδιαφορία μας είχαν καταστρέψει το παλιό εικονοστάσι.

Μέτριος χωματόδρομος κατηφορίζει πιο χαμηλά και φτάνει στην πέτρινη βρύση της Μπαρμπέσης όπου συναντιέται με το ήσυχο ποτάμι που μαζέβει τα νερά της Κρύας Βρύσης και του Κεφαλαύλακου. Το γραφικό αυτό μονοπάτι που από παλιά αλλά και

τώρα οι χωριανοί μας και τα ζώα το χρησιμοποιούν και που περνάει μέσα από περιβόλια και σκιερές καρυδιές μελετάει ο Σύνδεσμός μας να αξιοποιήσει δηλαδή να ανοίξει τις προσβάσεις, να φτιάξει ξύλινα γεφυράκια, τοιχοποιίες με ξηρολιθιές ώστε να φέρει μια άγνωστη στους πολλούς περιοχή με πολύ ομορφιά και να την κάνει φιλική στον επισκέπτη περιπατητή.

Αφορμή για την πρωτοβουλία αυτή μας έδωσε ο χωριανός μας Νικ. Γ. Δανιήλ (Παράσχος) που γειτονεύει στο χώρο των μονοπατιών και που με προσωπική του ερασία και με δαπάνες ύψους δραχ.

50.000 (συμμετοχή του Νίκου 20.000 και από 15.000 η Κοινότητα και ο Σύνδεσμος) ετοιμάστηκε ένα τμήμα του έργου.

Πρέπει να καταλάβουμε ότι το χωριό μας βρίσκεται στο μετέχμιο μιας δοκιμασίας με ιστορικό περιεχόμενο που σηματοδοτεί το πέρασμα μιας εποχής. Από παντού γίνεται κατανοητό ότι σε χωριά με καταπράσινες κατηφορικές ραχούλες, με υψόμετρο και πνιγμένα στο πράσινο υπάρχουν οι προ-

οπτικές να αναπτυχθεί ο ορεινός τουρισμός που έχει διάρκεια 12 μηνών σε αντίθεση με το χειμερινό τουρισμό που αρχίζει 15 Δεκεμβρίου και τελειώνει τέλος Μαρτίου.

Το δικό μας χωριό προσφέρεται για διήμερες περιηγήσεις γιατί συνδυάζει πολιτιστικά και φυσικά στοιχεία και κυρίως γιατί βρίσκεται σε απόσταση μόλις τριών ωρών από την Αθήνα.

Πρέπει λοιπόν να δείξουμε τις ιδιαίτερες φυσικές ομορφιές όλων των σημείων του χωριού μας για να φανεί ότι υπερτερούν και πάνω από όλα για να δείξουμε εμείς οι ίδιοι ότι αγαπάμε το περιβάλλον του χωριού μας και το προσέχουμε για να μην πάθει κανένα κακό και ότι μ' αυτό έχουμε ένα ψυχικό δεσμό που μας κάνει να το πονάμε και να ενδιαφερόμαστε γι' αυτό.

ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΤΙΚΕΣ ΒΡΑΔΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Περισσότερο κόσμο από κάθε άλλη φορά μάζεψαν στο χωριό οι αργίες του δεκαπενταύγουστου.

Ένας λόγος για την προσέλευση ήταν και η Αυγουστιάτικες βραδιές πολιτισμού που οι φορείς του χωριού μας έχουν καθιερώσει εδώ και χρόνια.

Έτσι:

ΜΠΑΣΚΕΤ - ΑΓΩΝΑΣ ΔΡΟΜΟΥ

- Μαθήματα μπάσκετ παρέδωσαν οι μπασκεμπολίστες του χωριού μας σε όλους τους φιλικούς αγώνες που οργάνωσαν με τις ομάδες των γειτονικών χωριών. Απέδωσαν καταπληκτικούς αγώνες. Τέσσερες νίκες μία ήττα.

Μεγάλη ήταν η συμμετοχή των νέων παιδιών στους αγώνες δρόμου από Κεφαλόβρυσο μέχρι το γήπεδο Μπάσκετ.

ΟΜΙΛΙΕΣ ΙΑΤΡΩΝ

- Οι γιατροί μας Νίκος Αντωνίου και Παναγιώτης Δημόπουλος ανέπτυξαν θέματα υγείας στην αίθουσα του Σχολείου που τα παρακολούθησαν όλοι σχεδόν οι κάτοικοι και επισκέπτες του χωριού.

ΧΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- Βραδιές όμως διάφορες από τις άλλες νοιώσαμε στο πλακόστρωτο προαύλιο της Παναγίας την παραμονή του εορτασμού της Μεγαλόχαρης καθώς και ανήμερα της εορτής στη φεγγαρόλουστη κεντρική πλατεία του χωριού. Όσοι ανταποκρίθηκαν στις προσκλήσεις των Συλλόγων Αθηνών και Λαμίας και παραβρέθηκαν στους χορούς που μας χάρισε συγκρότημα αξιώσεων από τη Λαμία και βεβαιώθηκαν για μια ακόμη φορά πως τα γλέντια στο χωριό έχουν άλλη ομορφιά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

- Θίασος από την Λαμία έπαιξε για τους μικρούς μας φίλους καραγκιώζη στην πλατεία του χωριού με μεγάλη επιτυχία.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

- Δεν θα παραλείψουμε όμως να αναφέρουμε πως πολλοί ήταν εκείνοι οι επισκέπτες που με συγκίνηση διάβηκαν το πέτρινο σκαλοπάτι του παλιού μας Σχολείου και θαύμασαν τα εκθέματα του μουσείου μας με τη μεγάλη αίθουσα και τις πλούσιες βιβλιοθήκες. Πολλοί μάλιστα στέκο-
νταν με ευλάβεια μπροστά στα αποδεικτικά των

μαθητών που είναι η πραγματική ιστορία του παρελθόντος του χωριού μας που εξακολουθεί να συνεχίζεται.

Οι προσφορές βιβλίων και δωρεές εκθεμάτων συνεχίστηκαν και η ψυχή του πολιτιστικού μας κέντρου Φιλίτσα Αλεξίου με τη συμπαράσταση της Ρίτσας Γεωργ. Βλάχου της Γιάννας Γρηγοροπούλου και άλλων φρόντιζαν να είναι πάντα καθαρός ο χώρος και υποδεχόνταν με ευγένεια τους επισκέπτες.

ΑΜΟΔΟΣΙΑ

Για εθελοντική προσφορά αίματος, που έγινε στο Κοινοτικό Ιατρείο, προσήλθαν πολλοί από τους παραβρισκόμενους στο χωριό.

Ο νεαρός γιατρός του συνεργείου αιμοδοσίας επέλεξε και έδωσαν αίμα οι:

Αθαν. Π. Χασιακός, Νίκο Π. Ζούγρος, Γεώργιος Ν. Μώρης, Ανδρέας Χαμηλός, Απόστολος Ι. Χαμηλός, Γιώτα Τσόχλα - Παπαδοπού-

λου, Ελένη Καραγιάννη, Γεωργία Δανιήλ.

Αρκετούς τους παρέπεμψε σε Νοσοκομεία για

ΝΥΧΤΕΡΙΑ ΣΤΗ ΡΟΥΓΑ

Κάθε βράδυ στις ζεστές μέρες του καλοκαιριού οι ρουγιώτες και δη οι ρουγιώτισσες, καθώς και πολλές άλλες γυναίκες από τους άλλους μαχαλάδες του χωριού μας, μαζεύονταν τις νυχτερινές ώρες στον αυλόγυρο της Παναγίας στο δροσερό όσο και ειδυλλιακό περιβάλλον κάτω από τον πλάτανο και τις βρύσες με το κρυσταλλένιο νερό, και απολαμβάνοντας τη δροσερή αύρα και τις μοσχοβολιές της ελατόσκεπης Γκιώνας χωράτευσαν με διφορούμενες λέξεις δίνοντας εύθυμο τόνο στα διάφορα παράξενα του κόσμου.

Στους αγαπημένους, όσο και αδελφωμένους, γείτονες άφθονο γέλιο σκόρπιζε χαριτολογώντας με τις ξεκαρδιστικές διηγήσεις του και τα πιπεράτα ανέκδοτά του ο Φάνης Λευκαδίτης.

Χαιρόμαστε που η συνήθεια αυτή επανέρχεται στο χωριό μας γιατί οι εκδηλώσεις αυτές ενώ ήταν συνηθισμένες τα παλαιότερα χρόνια όχι μονάχα για γέλια και τραγούδια αλλά και για αλληλοβοήθεια στις δύσκολες καλοκαιριάτικες και φθινοπωρινές δουλιές. Το έθιμο αυτό είχε αρχίσει να σπανίζει μετά την εσωτερική μετανάστευση και την πληθυσμιακή αποδυνάμωση του χωριού μας.

Καλλίτερα όμως ας δούμε ένα σχετικό από-

σπασμα από τα βιβλία του Ζάχου Ξηροτύρη «Έθιμα και Δοξασίες του λαού μας, «Νυχτέρια στο χωριό», σελ. 33, τόμος Α'.

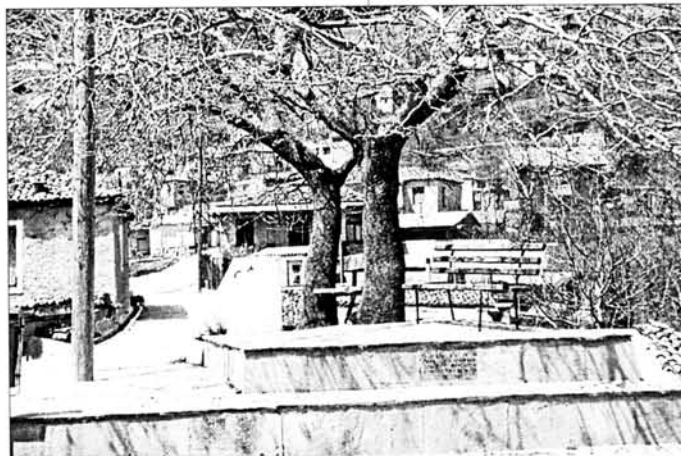
«Μια ακόμη εκδήλωση μέσα στις πολλές, ήταν και τα νυχτέρια των κοριτσιών το φθινόπωρο και το χειμώνα με τις ατελείωτες νύχτες. Κοπέλλες της γειτονιάς και άλλες φίλες και συγγενείς, μαζεύονταν στα σπίτια και γινόνταν το νυχτέρι με τη σειρά και δημιουργούσαν μια ατμόσφαιρα οικειότητας και αγάπης ανέφελης, με τα αινίγματα, με τους μύθους και θρύλους, με

τα αθώα πειράγματα και τα ξεκαρδιστικά γέλια και χορατά και ύστερα με τα τραγούδια.

Παράλληλα όμως με την ευχαρίστηση αυτή, που ήταν καθολική σε φιλοξενούντες και φιλοξενούμενους, με τα τραγούδια, τα δυνατά γέλια, τα αινίγματα, τα παραμύθια για δράκους και νεράϊδες και πειράγματα που συνεπλήρωναν το πάρτυ της βραδιάς, δεν έλειπε και ο

θεσμός της αλληλοβοήθειας.

Κορίτσια βοηθούν τις αρραβωνιασμένες να τελειώσουν τα προικιά τους, κεντώντας, πλένοντας, λαναρίζοντας υφαίνοντας ή γνέθοντας και συγγρόνως πλέκοντας και τα δικά τους όνειρα, για μια τέτοια ώρα, διότι «ουκ οίδασι την ώρα καθ' ην ο νυμφίος έρχεται και γι' αυτές».

Τα σκαλοπάτια του προαυλίου που φιλοξενούν τις νυχτερινές συγκεντρώσεις το φεγγαρόλουστο Αύγουστο

πληρέστερο έλεγχο. Η προσφορά αίματος είναι υπόθεση ιερή. Γι' αυτό παρακαλούμε όσους επιθυμούν να προσφέρουν αίμα να επισκέπτονται τα πληρέστερα Νοσοκομεία και να δηλώνουν τον προορισμό: ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΜΦΙΣΣΑΣ για τους ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ. Για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών που θα χρειασθείτε αίμα να επικοινωνήσετε με τα τηλέφωνα: (0231) 27344 Λαμία κ. Μαρία Νικολοπούλου Κολλύρη ή (01) 8030452 ΑΘΗΝΑ, Αθην. Μαλεβίτση.

ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ

- Αλλά και η Ομοσπονδία μας πρόσφερε μια μεγάλη λαογραφική παράσταση στο Μαυρολι-

θάρι με το Λαογραφικό Όμιλο Γυναικών Καστριώτισσες στις 17/8/1998. Σαράντα και πλέον άτομα από την Καστριώτισσα με παραδοσιακές φορεσιές, τραγούδησαν αυθεντικά τραγούδια του γάμου, αναβιώνοντας όλα τα έθιμα που ελάμβαναν χώρα κατά την προετοιμασία και τέλεση του μυστηρίου του γάμου. Το προξενιό, ο αρραβώνας, τα προζύμια, τα προικιά, το φτιάξιμο του φλάμπουρου, το ξύρισμα του γαμπρού, το στόλισμα της νύφης, τα στέφανα είναι τα δρώμενα που παρουσιάστηκαν από το θαυμάσιο χορευτικό συγκροτήμα.

Οι χωριανοί μας παρακολούθησαν την παράσταση με ειδικά ναυλομένο λεωφορείο με πρωτοβουλία του Αργύρη Καλογήρου και με

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΑΣ ΖΩΗ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Ο συγχωριανός μας Γιώργος Κωστούρος γιός του Βαγγέλη και της Πόπης Κωστούρου αρραβωνιάστηκε την εκ Σερρών καταγομένη εκλεκτή της καρδιάς του Ειρήνη.

Τους ευχόμεθα να ζήσουν και καλά στέφανα.

ΒΑΦΤΙΣΙΑ

- Το χωριανό μας ζευγάρι Παναγιώτης Γεωργίου Τομαράς και η σύζυγός του Αικατερίνη βάφτισαν το κοριτσάκι τους στον Ιερό Ναό Αγίας Φιλοθέης και της έδωσαν το όνομα της γιαγιάς: Κωσταντίνα.

- Μέσα στο ειδιλλιακό τοπίο της Ιεράς Μονής Αγάθωνος το Σάββατο 25.7.98 βάπτισαν τον γιό τους ο συγχωριανός μας Γιώργος Μπουρτζάλας, κάτοικος Λαμίας και η σύζυγός του Λιλή. Το όνομα αυτού Χρήστος.

— Στις 19.7.1998 στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου Καλοσκοπής οι μετανάστες Αλβανοί που εργάζονται στο χωριό Ανδρέας και Μαρία Σαλιάνη βάφτισαν το αγοράκι τους και

του έδωσαν το όνομα Γεώργιος ανάδοχος ή χωριανή μας Παναγιώτα Νικ. Αυγερινού.

Ευχόμαστε να ζήσουν.

ΓΑΜΟΙ

Ένας γάμος στον Άγιο Νικόλαο Ριγίλλης στις 12.9.1998. Νύφη η όμορφη κόρη του Ταξ. Π. Κόλλια (Φοίβου) και της Μυρτώς Πολύζου, αρχειολό-

γος, Ερωφίλη Κόλλια και γαμπρός ο εκλεκτός της καρδιάς της Αναστάσιος Κύρκου, συντηρητής έργων τέχνης.

Τις ευχές τους για βίον ανθόσπαρτον έδωσαν στα ερωτευμένα παιδιά συγγενείς και φίλοι στον κήπο της Εκκλησίας όπου ακολούθησε δεξίωση και κοπή τούρτας.

- Στη Λαμία και στον Ιερό Ναό της Αγίας Παρασκευής έγινε το Σάββατο 12 Σεπτεμβρίου 1998 ο γάμος του Δημητρίου Ευθυμ. Μώρη (δισέγγονος του Κατσιάνη) και της Ευαγγελίας Κραββαρίτη. Την τελετή του γάμου ακολούθησε δεξίωση με κοπή της τούρτας στο κοσμικό κέντρο «ΛΑΜΠΡΟΣ» στο Λιανοκλάδι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ ΤΟΥΜΠΑ

1917 - 1998

Πέθανε στο χωριό, στις 18.6.1998, η Γιαννίτσα Αθανασίου Τούμπα. Ο θάνατός της ήλθε απροσδόκητα, αφού ήταν

καλοστεκούμενη για την ηλικία της και δεν αντιμετώπιζε ιδιαίτερα προβλήματα υγείας.

Έφυγε «όρθια» όπως λέμε.

Ήταν γυναίκα πρόσχαρη, πολύ αγαπητή και ευχάριστη στην παρέα. Η καρδιά της παρέμενε νεανική, σε κάθε δε ευκαιρία έσερνε και το χορό.

Αντιμετώπισε με επιτυχία τις μεγάλες δυσκολίες που της επε-

φύλαξε η ζωή.

Έτσι, δικαιολογημένα κάποιος γείτονας της την αποκάλεσε «ήρωα της Κρύας Βρύσης».

Θα τη θυμόμαστε πάντα με ευχάριστα συναισθήματα.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΤΟΥΜΠΑΣ

(1941-1998)

Στις 8 Αυγούστου 1998 και σε ηλικία 59 ετών πέθανε στην Αθήνα ο Γιώργος Ν. Τούμπας (εγγονός της Σοφιάς) σκορπίζοντας απέραντη λύπη, οδύνη και ατελείτητους θρήνους. Ο απροσδόκητος θάνατος του αλησμόνητου Γιώργου μας συγκλόνισε στη κυριολεξία. Ο εκλιπών ήταν αγνός, αγαπητός.

Με βουρκωμένα μάτια οι οικείοι του, η συντετριμμένη σύζυγός του Σοφία και τα δύο παιδιά του μαζί με φίλους και συγγενείς τον συνοδευσαν στην τελευταία του κατοικία ικετεύοντας τον Ύψιστο να τον κατατάξει μεταξύ των δικαίων.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΧΑΜΗΛΟΣ

(1934-1998)

Στις 13.9.1998 πέθανε και κηδεύτηκε στη Σωτήρο ο Αλέ-

ξανδρος Ι. Χαμηλός. Ο αείμνηστος είχε γεννηθεί στο χωριό και ξενητεύτηκε σαν μετανάστης στη Βιέννη όπου ασχολήθηκε 33 χρόνια με το εμπόριο.

ΣΠΥΡΟΣ Κ. ΤΟΥΜΠΑΣ 1919 - 1998

Στις 3 Αυγούστου 1998 απεβίωσε στο χωριό και κηδεύτηκε στο νεκροταφείο της Σωτήρος ο Σπύρος Κων.

Τούμπας.

Τα περισσότερα χρόνια της ζωής του τα πέρασε ως βοσκός και κτηνοτρόφος και είχε

σύζυγό του τη χωριανή μας Ελένη Ι. Χαμηλού με την οποία απέκτησε δύο παιδιά που σήμερα του χάρισαν τέσσερα εγγόνια.

Στο μνημόσυνο για την ανάπαυση της ψυχής του έγινε στις 13/10/1998.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΛΛΙΑΣ (1941-1998)

Στις 13 Σεπτεμβρίου και ύστερα από μακροχρόνια ασθένεια έφυγε από κοντά μας ο Ευθύμιος Δημ. Κόλλιας.

Ο αξέχαστος Δημήτρης είχε ενηθεί στις 16/6/1941 και ήταν ο

δευτερότοκος γιός του αειμνήστου μπάρμπα-Μήτσου Κόλλια, αστυνομικού διευθυντή που η προ-

σφορά του στην υπόθεση του χωριού μας είναι πολύ μεγάλη.

Είχε ασκήσει το επάγγελμα του Εκτελωνιστή και αφήνει πίσω του σύζυγο και δύο ενήλικα αγόρια.

Λόγια παρηγοριάς στέλνουμε στην οικογένειά του και στην αγαπημένη μας αδελφή του Πιτσά που διαμένει στο Σιάτλ της Αμερικής.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΝΕΩΝ

- Ο Ανδρέας Ορφανίδης (εγγονός της Παναγιούς Λευκαδίτη) πήρε πτυχίο Οδοντιατρικής και

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ Β.Α. ΠΑΡΝΑΣΣΙΔΑΣ ΨΗΦΙΣΜΑ 6ου ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Το 6ο Συνέδριο της Ομοσπονδίας Συλλόγων Β.Α. Παρνασσίδας, που πραγματοποιήθηκε στις 8 - 9 Αυγούστου 1998 στην Κοινότητα ΠΟΛΥΔΡΟΣΟΥ ΦΩΚΙΔΑΣ, αποδέχτηκε ομόφωνα τις κατωτέρω προτάσεις των συνέδρων, ήτοι:

- Ζητά από την πολιτεία την ένταξη της περιοχής σε ειδικό περιφερειακό πρόγραμμα αναπτυξιακής ανασυγκρότησης για την εξασφάλιση της απαραίτητης αναπτυξιακής σύγχρονης πολιτιστικής, κοινωνικής, τεχνικής και οικονομικής υποδομής και την επαρκή τεχνική και διοικητική στήριξη των αναπτυξιακών παραγωγικών πρωτοβουλιών των τοπικών φορέων.

- Ζητά την άμεση λήψη μέτρων για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, των διηνικών φυσικών πόρων, των μνημείων της φύσεως και των ιστορικών και πολιτιστικών μνημείων.

- Διεκδικεί την προσφορά της αρχαιολογικής υπηρεσίας ΔΕΛΦΩΝ για την ανασκαφική έρευνα στους αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους της Β.Α. Παρνασσίδας και την αναζήτηση και καταγραφή της ιστορικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

- Ζητά την έναρξη λειτουργίας, από το Σεπτέμβριο 1998, της Ελεγχόμενης Κινηγερτικής Περιοχής και την επίσπευση υλοποίησης της μελέτης Τουριστικής Ανάπτυξης του Ορεινού όγκου της Φωκίδας.

ΖΗΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ:

- Την κατασκευή χιονοδρομικού κέντρου Γκιώνας - Βαρδουσίων. - Την κατασκευή του αρδευτικού φράγματος Αποστολιά. - Την άμεση διακοπή των επιφανειακών μεταλλευτικών εξορύξεων. - Την ίδρυση βιοτεχνικής ζώνης στον Άνω ρού του Βοιωτικού Κηφισού. - Την σύνταξη ολοκληρωμένης αναπτυξιακής μελέτης, που θα καλύπτει το Νομό Φωκίδας και την εδαφική ενότητα της Β.Α. Παρνασσίδας. - Την επιβολή αντισταθμιστικού εσόδου, για τις πληττόμενες Κοινότητες της περιοχής, από την απόληψη του ΒΩΞΙΤΗ και τη δέσμευση του υδατικού πλούτου του ΜΟΡΝΟΥ, για τις ανάγκες της πρωτεύουσας. - Εκφράζει την ευχή διαρκούς συνεργασίας και προσφοράς του επιστημονικού, πνευματικού, πολιτικού και επιχειρηματικού δυναμικού της Παρνασσίδας, για μια Παρνασσίδα σύγχρονη και αναπτυξιακά ισότιμη με τις αναπτυγμένες περιοχές του τόπου μας.

Στοματολογίας από το Πανεπιστήμιο Βουκουρεστίου.

- Η Μαρία Λευκαδίτη - Ξαφάκη Φυσικοθεραπεύτρια (κόρη Φάνη), πήρε πτυχίο Παιδαγωγικής με άριστα από την Πανεπιστημιακή Σχολή της ΣΕΛΕΤΕ.

Η Αργυρώ Μώρη του Λουκά πέτυχε στη σχολή Βρεφονηπιακών σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

- Αυγερινού Γαρυφαλιά του Νικ. επέτυχε στο διαγωνισμό του ΑΣΕΠ στο υπουργείο Οικονομικών και διορίζεται στο Τελωνείο Πειραιώς.

- Παρίκου Ελένη, εγγονή του Γιάννη Βάρδου (Τρικούπη) εισήχθη στο Πανεπιστήμιο Πατρών

στο Τμήμα Βιολογίας (κόρη της Μαρίας).

- Κυρίτσης Παναγιώτης του Δημ. εισήχθη στη σχολή Ευελπίδων.

- Χαμηλός Θεόδωρος του Ανδρέα εισάγεται στην σχολή Ικάρων.

- Μπουντουρα Ευαγγελία του Γεωργίου, εγγονή της Ευαγγελίας Τομαρά, εισήχθη στο Πανεπιστήμιο Θεσ/κης στο τμήμα Γαλλικής Φιλολογίας.

Παρακαλούμε τους συμπατριώτες να μας γνωρίσουν και τυχόν άλλες επιτυχίες συγχωριανών μας. Για να δημοσιευθούν στο επόμενο τεύχος.

Τους ευχόμαστε καλή πρόοδο και έξοχη σταδιοδρομία.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Αθεράπευτα νοσταλγός

Συγκινητική η παρακάτω επιστολή. Είναι από τον εκλεκτό χωριανό μας Γιώργο Ραφτόπουλο που ποτέ δεν ξεχνά το χωριό μας και το Σύνεσμο.

Ευχαριστούμε Γιώργο. Πάντα σε περιμένουμε.

Αγαπητέ Θανάση, «23 Ιουλίου 1998

Εύχομαι όπως εσύ και η οικογένειά σου να είστε καλά από υγεία και να χαίρεσαι την πρόσκαιρη ζωή.

Όπως φαίνεται και ο χρόνος τούτος θα περάσει χωρίς τη δική μου παρουσία στο όμορφο χωριό μας που περισσότερο από κάθε άλλο ήθελα να βρίσκομαι και που έζησα τα παιδικά μου χρόνια.

Πάτησα τα 85 χρόνια της ζωής μου και λυπάμαι γιατί πολλά από τα όνειρά μου έμειναν απραγματοποίητα. Ο χρόνος φεύγει τόσο γρήγορα ώστε βρισκόμαστε αντιμέτωποι με καταστάσεις που μας αναγκάζουν να ματαιώνουμε ή και να αλλάζουμε ωρισμένα από τα σχέδια που είχαμε για το δικό μας μέλλον.

Οι δυνάμεις, σωματικές και πνευματικές μας εγκαταλείπουν και φεύγουμε από την πρόσκαιρη ζωή με το πικρό παράπονο ότι όλα ήταν χείμαιρα.

Μαθαίνω ότι η γειτονιά μας η Ρούγα έχασε τέσσερους από τους μόνιμους κατοίκους της και απέμειναν άλλοι 3 - 4. Δεν ξέρω πόσοι έχουν απομείνει σε ολόκληρο το χωριό μας μόνιμοι κάτοικοι αν όμως φύγουν και οι υπόλοιποι τότε το χειμώνα θα απομείνουν οι γάτες και τα κοπρόσκυλα.

Είναι θλιβερό φαινόμενο αυτή η εγκατάλειψη. Η γη με την οποία ζούσαν οι υπερχίλιοι κάτοικοι του χωριού μας έμεινε ακαλιέργητη για

αρκετά χρόνια και δεν αποκλείεται οι επερχόμενες Κυβερνήσεις να την απαλλοτριώσουν για λογαριασμό του Δημοσίου, να τη χρησιμοποιήσουν για καταφύγιο αγρίων ζώων ή να εγκαταστήσουν ακτήμονες πρόσφυγες από άλλες χώρες όπως σήμερα συμβαίνει στη Μακεδονία και τη Θράκη.

Από τον ANTENA που έχω εγκαταστήσει στο σπίτι μου παρακολουθώ τα γεγονότα που συμβαίνουν στην Ελλάδα.

Οι πυρκαγιές που μαίνονται σ' ολόκληρη την Ελλάδα είναι λυπηρό φαινόμενο αφού εκτός από τις υλικές ζημιές που προκάλεσαν σε δάση, σπίτια και καλλιέργειες δημιούργησαν και ανθρώπινα θύματα.

Όσο για τα Εθνικά μας θέματα μπορεί να ειπεί κανείς ότι είμαστε για κλάματα αφού οι «προστάτες» μας αναιρούν τις υποσχέσεις που μέχρι σήμερα μας έχουν προσφέρει για την επίλυσή τους.

Δεν θέλω να επεκταθώ περισσότερο πάνω σ' αυτό το θέμα γιατί πιστεύω πως είσαι ενήμερος ίσως περισσότερο από μένα.

Για συνδρομές και ενίσχυση του Συλλόγου στέλνω ένα τσέκ για 150 δολ. και σε παρακαλώ γράψε μου όταν το παραλάβης

Με φιλικούς χαιρετισμούς
ΓΙΩΡΓΟΣ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΟΛΟΡΑΝΤΟ - ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ο Γιώργος Ραφτόπουλος καθισμένος σε σαμάρι μουλαριού στο πανηγύρι της Αγίας Τριάδας το 1994

«Η ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ»

Τριμηνιαία εφημερίδα
Ιδιοκτησία: Σύνδεσμος Καλοσκοπιτών Παρνασσίδας
«Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ»
Εκδότης σύμφωνα με το νόμο: Αθ. Μαλεβίτσης
Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου
Σωκράτους 79-81 Αθήνα 10432, Τηλ. 52.38.159

Στοιχειοθεσία: Παύλος Ν. Κολοκοτσάς
Κουμουνδούρου 1, τηλ. 52.41.046

ΑΠΟΡΙΑ ΞΕΝΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

Ο παρακάτω διάλογος έγινε σε καφενείο του χωριού μας ανάμεσα σε δύο επισκέπτες και χωριανούς μας:

— Χαθήκατε σήμερα, τους ρώτησαν οι δικοί μας. Πού γυρίζατε όλο το απόγευμα;

— Πήγαμε στο Κεφαλόβρυσο...

— Σας άρεσε ο τόπος μας;

— Είναι θαυμάσιος. Πρόκειται για καταπράσινο τοπίο. Νερομάνα του χωριού. Περιβάλλον παραδεισένιο. Μείναμε κατενθουσιασμένοι.

— Καλέ όνειρο ήταν, συμπλήρωσε η μεσόκοπη κυρία. Ωραίος τόπος για σκηνή κάτω από τα πανύψηλα έλατα στην Αγία Ελένη. Έχει πλούσια βλάστηση. Χαίρεσαι ν' ακούς το αδιάκοπο κέλαρυσμα του νερού που τρέχει στο ποτάμι. Αισθάνεσαι ανείπωτη χαρά από τη μελωδία των αναριθμητών πουλιών. Αφού απολαύσαμε την αύρα του πυκνού δάσους φύγαμε καταγοητευμένοι από τις άπειρες ομορφιές του τόπου σας.

— Έως εδώ γυναίκα καλά τα είπες, πέστους τώρα και τις εντυπώσεις μας από τον Αγιαννάκη!!

— Οδοιπορώντας στην επιστροφή μας πήραμε το δρόμο για τον Αγιαννάκη. Πιστεύαμε ότι θα βρούμε

Εκκλησούλα, όπως άλλωστε θα ταίριαζε στον ομώνυμο πανοραμικό λοφίσκο, απογοητευθήκαμε. Όχι τόσο από την μη ύπαρξή του όσο από την ακαταστασία και την εγκατάλειψη του απείρου κάλλους ιερού αυτού χώρου που βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το κέντρο της ωραίας Καλοσκοπής.

Αυτός ο θαυμάσιος λόφος, φίλοι μου, εάν αξιοποιηθεί με νεράκι και καθίσματα θ' αποτελέσει πόλο έλξης ξένων και ντόπιων τουριστών. Εκεί θα βρίσκουν διέξοδο, χάριν αναψυχής οι περιπατητές, οι ηλικιωμένοι του χωριού σας, καθώς και τα ζευγαράκια. Πως και δεν ενδιαφεροθήκατε για την αναβάθμισή του; Κι όμως ο λόφος με τη συστάδα ελάτων αποτελεί κόσμημα για το χωριό. Αυτή την ψυχρολουσία δεχθήκαμε από την ξένη φυσιολάτρισσα καθηγήτρια.

Ο παρευρεθής: **Φάνης Λευκαδίτης**

ΠΑΡΑΛΙΓΟ ΚΟΥΤΣΟΙ

Καλοκαίρι, Δεκαπενταύγουστος και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις των Συλλόγων του χωριού μας στο αποκορύφωμά τους. Σήμερα η Τρίτη μέρα των εκδηλώσεων και το πρόγραμμα προβλέπει, νωρίς το απόγευμα ομιλία ιατρικού περιεχομένου και αργότερα χορό στην πλατεία που έχει ήδη γεμίσει από κόσμο που έχει καταλάβει τις κερκίδες (σκαλοπάτια) της πλατείας και η μουσική απαλή, στα προκαταρκτικά ακόμα μέχρι να μερακλωθούν οι χορευτάδες.

Εκείνη τη στιγμή νάσου και μια πολυτελής μερσεντές σταματά μπροστά στην είσοδο της πλατείας και κατεβαίνει ο οδηγός μπαμπάς, η μαμά και η μοναχοκόρη. Στάθηκαν στην είσοδο της πλατείας και απορημένοι προσπαθούσαν να δώσουν απάντηση γιατί κρατούσαν οι πιο πολλοί μαστούνι.

Παραθέτω τη συζήτησή τους όπως ακριβώς την άκουσα γιατί έτυχε να βρεθώ δίπλα τους.

— **Κόρη:** βρε μπαμπά γιατί κρατούν όλοι αυτοί εδώ, τόσο στις κερκίδες όσο και εκείνοι που είναι όρθιοι από ένα μαστούνι, λες να είναι όλοι κουτσοί;»

— **Μπαμπάς,** αποριμένος κι αυτός: «Τί να σου πω, λες παιδάκι μου;»

Κι επειδή ούτε η μαμά όπως κατάλαβα μπορούσε να γνωρίζει την περίπτωση, επενέβηκα για να σώσω την τιμή των μαγκουροφόρων χωριανών και της γκλίτσας γενικότερα. Κανένας απ' αυτούς που κρατάνε μαστούνι δεν είναι κουτσός, αλλά λόγω του εδάφους που είναι αρκετά επικλινές και σε μερικά σημεία και δίσβατο, η μαγκούρα βοηθάει πολύ στο σίγουρο βάδισμα. Εδώ ας προσθέσω ότι δεν τους είπα ότι μας έχει γίνει και λίγο συνήθεια, η δε μακρυά μάλιστα γκλίτσα παληότερα ήταν και σήμα κατατεθέν περιφάνειας -υπεροφίας- πλούτου ή και σνομπισμού.

Διασώθηκε έτσι η τιμή των χωριανών και της γκλίτσας και γλυτώσαμε από την καταχώρηση στο βιβλίο «Γκίνες», γιατί όπως έμαθα αργότερα ο μπαμπάς ήταν γνωστός συγγραφέας και λογοτέχνης και ικανός να μας περάσει στο εν λόγω βιβλίο ως το χωριό με τους περισσότερους «κουτσούς».

ΓΙΩΡΓΟΣ Ν. ΚΟΛΛΥΡΗΣ

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΜΑΣ

Πλούσια έδωσε στο χωριό τα ελεύθερα αγαθά ο παντοδύναμος. Καθαρό αέρα, φωτεινή ατμόσφαιρα, δροσερό και μάλιστα σε απεριόριστη ποσότητα νερό.

Το νερό μας δεν είναι μόνο κρυστάλλινο και δροσερό, αλλά έχει και όλες τις φυσικές ιδιότητες του καλού πόσιμου απαλλαγμένο από ουσίες μικροβιακής προελεύσεως και πάνω από όλα μαλακό.

Οι παραπάνω ιδιότητες διαπιστώθηκαν ύστερα από ανάλυση που έκανε η Χημικός μας Έφη Νικηφόρου Ζούγγου-Πριοβόλου στα εργαστήρια του Γενικού Χημείου του Κράτους.

Πιο συγκεκριμένα η σχετική ανάλυση έχει ως εξής: Δειγματοληψία τόσο από βρύσινο σπιτικό όσο και από ελεύθερες πηγές νερό. Αύγουστος 1998.

Αναλυτικά στοιχεία:

- Σκληρότητα: 13,60 Γαλλικοί βαθμοί.

- Αγωγιμότητα: 346 Ms Cm-1

- PH: 7

- Χλωριούχα: 10 Mgr el/lif

- Νιτρώδη: Δεν έχει.

- Νιτρικά: Δεν έχει.

Δηλαδή το νερό μας είναι πολύ μαλακό και όπως μας λέει η εξαιρετος επιστήμων χωριανή μας Έφη, μαλακό είναι το νερό που δεν έχει πολλά άλατα. Είναι μάλιστα και πιο μαλακό από αυτό της ΕΥΔΑΠ που θεωρείται μαλακό ενώ έχει σκληρότητα 17,5 περίπου Γαλλικούς βαθμούς.

Υστερα από αυτά τα ευχάριστα νέα ας στενάξουμε μαζί με τον ποιητή (Κ. Κρυστάλλη):

«Θέλω η βρυσούλα, η ρεματιά παλιές γλυκιές μου αγάπες να μου προσφέρουν γιατρικό τα αθάνατα νερά τους».

Έφη, ευχαριστούμε για την καλή σου διάθεση και τις καλές πληροφορίες που μας δίνεις.

ΓΚΙΩΝΑ: ΤΟ ΘΡΥΛΙΚΟ

Αναδημοσιεύουμε κείμενο του γεωγράφου Κώστα Στεφ. Τσίππρη συγγραφέα του βιβλίου «Τα Ελληνικά Βουνά» που είναι καταχωρημένο στην εφημερίδα «Το ΒΗΜΑ» της 2 Αυγούστου 1998.

Ενώ όμως όλοι θαυμάζουμε το ψηλότερο βουνό της νότιας Ελλάδας δεν παραλείπουμε να τονίσουμε ότι όλη η οροσειρά της Γκιώνας φέρνει τα χαρακτηριστικά της κρατικής εγκατάλειψης. Ακατάλληλοι δρόμοι, ανεξελεγκτή χρήση του δάσους, έλλειψη βασικών υπηρεσιών, καμιά σύσταση σ' αυτούς που ανεβαίνουν να μαζέψουν τσάι.

Καλό είναι να γίνουν όλες οι απαραίτητες ενέργειες από την Κοινότητά μας προς το Υπουργείο Γεωργίας ώστε να προστατευθεί η φυσιογνωμία του βουνού. Είναι απαραίτητο να γίνουν παρατηρητήρια πυρκαγιών. Δασκοί δρόμοι που να διευκολύνουν το έργο της πυρόσβεσης για να μην έχουν τα δάση μας την τύχη που είχαν το περασμένο καλοκαίρι τα πανέμορφα δάση του Ολύμπου και του Ταΰγετου.

Εναλλακτικές δραστηριότητες

1) Mountain bike: Η διαδρομή από την Καλοσκοπή ως τα Μνήματα είναι ιδιαίτερα όμορφη, το ίδιο και η διαδρομή Λιδωρίκι - Συκιά με ποδήλατο στη δασική πλευρά της Γκιώνας.

2) Ορειβατικό σκι: Ίσως το ωραιότερο βουνό για ορειβατικό σκι σε όλη την Κεντρική Ελλάδα. Η κατάβαση του Γιδοβουνού καθώς και της χαράδρας της Ρεκάς απαιτεί όμως πολύ καλή γνώση του ανάγλυφου της περιοχής.

3) Παρατήρηση της φύσης: Η Γκιώνα είναι ανεπιφύλακτα το σπανιότερο ορεινό φυσικό οικοσύστημα της Στερεάς Ελλάδας και είναι απορίας άξιον πως δεν έχει κηρυχθεί ακόμη εθνικός δρυμός. (Την ίδια στιγμή η ανεξέλεγκτη και τριτοκοσμικού επιπέδου εξόρυξη λιγνίτη συνεχίζεται, όπως και οι ψεύτικες υποσχέσεις διαφόρων πολιτικών ότι η Ελλάδα θα αποκτήσει επιτελους νέους εθνικούς δρυμούς). Στην Γκιώνα, νοτιότερο σημείο εξάπλωσης του λύκου (*canis Lupus*) στην Ελλάδα, έχει επιβιώσει ένας πολύ μικρός πληθυσμός αγριόγιδων (*capra rupicapra balcanica*, δηλαδή τα σαμονά των Άλπεων!), καθώς και πολλά είδη αρπακτικών πουλιών.

Μην ξεχάσετε

- Εκτός από την προτεινόμενη διαδρομή, μια άλλη διαδρομή που αξίζει τον κόπο να συγκρατήσετε είναι εκείνη που ξεκινάει από το χωριό Συκιά, περνάει σύρριζα από τη μεγαλύτερη αναρριχητική ορθοπλαγιά των Βαλκανίων, από το ετυπωσιακό Λαζόμα και καταλήγει και αυτή στην κορυφή του βουνού.

- Η διαδρομή αυτή δεν έχει μόνο ορειβατικό και οικολογικό ενδιαφέρον αλλά και τεράστια ιστορική αξία γιατί ήταν η πιο πολυχρησιμοποιημένη διαδρομή στα χρόνια της Εθνικής Αντίστασης. Εδώ, στα οροπέδια και στις χαράδρες της Γκιώνας, στρατοπέδευε ο Άρης Βελουχιώτης

αλλά και η Συμμαχική Στατιωτική Αποστολή.

- Η Άμφισσα (Σάλωνα) ήταν κάποτε η πρωτεύουσα της κωδωνοποιίας στην Ελλάδα. Ο Μαυροειδής, με το παρατσούκλι «Λίστ», που πρόλαβα να τον γνωρίσω, ήταν σίγουρα ο μεγαλύτερος καλλιτέχνης όλων των εποχών (για πληροφορίες, διαβάστε το εξαιρετικό βιβλίο του Φ. Ανωγειανάκη «Τα λαϊκά όργανα»). Σήμερα, στη Χάρμαινα, στα παλιά βυρσοδεψεία, επιβιώνει μόνο ο κ. Γιαννικούλης, ο τελευταίος μιας τέχνης που πεθαίνει.

Περιγραφή διαδρομής

Πρώτη ημέρα: Αθήνα ή Θεσσαλονίκη - Λαμία ή Άμφισσα με το τοπικό ΚΤΕΛ (0265/28226) και από εκεί με το πανάρχαιο λεωφορείο του Κώστα Τούμπα φθάνουμε στην Καλοσκοπή (υψόμετρο 1.100 μέτρα).

Δεύτερη ημέρα: Πολύ πρωινό ξύπνημα για να αποφύγουμε τον ήλιο. (Το καλοκαίρι, αντίθετα με ό,τι πιστεύουν πολλοί, η θερμοκρασία πάνω από τα 1.500 μ. υψοετρο σπανίως ξεπερνάει τους 25-30°C. Παρ' όλα αυτά φροντίζουμε να περπατάμε από τις 6 π.μ. ως τις 12 το μεσημέρι, μετά φαγητό και ύπνος και συχνά μπάνιο στα ποτάμια! Και μετά πάλι περπάτημα από τις 5 μ.μ. ως τις 8 μ.μ.). Ακολουθούμε τον δρόμο προς τα μεταλλεία και σε 30' συναντάμε διακλάδωση προς τα αριστερά. Εμείς συνεχίζουμε ευθεία και σε μία ακόμη ώρα ο δρόμος, αφού περάσει από την τοποθεσία Μνήματα, τερματίζει σε μια απότομη πλαγιά (1.500 μ. υψόμετρο).

Από εδώ ακολουθούμε καλογραμμένο μονοπάτι με κόκκινα σημάδια και με συνεχή κάγκελα, σε 40' αποκτούμε μια πρώτη θέα της κορυφής και σε 55' βαδίζοντας παράλληλα με ένα ρυάκι φθάνουμε στα 1.900 μ., στο εντυπωσιακό οροπέδιο της Βαθιάς Λάγκας, που περιβάλλεται από ψηλές κορυφές και όπου υπάρχει μια στάνη.

Μια ώρα επιπλέον πορείας και φθάνουμε στο διάσελο (2.100 μ.) κάτω από την κορυφή της

ΒΟΥΝΟ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ

Πλατυβούνας, που είναι διάσπαρτο με ταμπούρια, θλιβερά απομεινάρια της εποχής του εμφυλίου.

Από εκεί, σχετικά εύκολη ανάβαση στην κορυφή πυραμίδα (2.510 μ.), με εκπληκτική θέα σε όλα τα βουνά της Ρούμελης, κατάβαση στο ίδιο σημείο και με ιδιαίτερη προσοχή κατεβαίνουμε μια απόκρημνη σάρα.

(Προσοχή, ίσια κάτω δεν «βγαίνει» με τιποτε! Πρέπει να πάμε καθώς διακρίνουμε το καταφύγιο, εντελώς αριστερά και να κατηφορίσουμε στα ριζά των βράχων).

Μας συντροφεύουν τα κρωξίματα των δύο ειδών κοράκων που έχουν τον βιότοπό τους στην Γκιώνα. Συγγενικά είδη και όμως, επιβεβαιώνοντας τον νόμο του Γκοξ, το πρώτο, ο *rygocorax rygocorax*, τρέφεται με έντομα στην επιφάνεια του εδάφους, ενώ το άλλο, ο *rygocorax graculus*, τρέφεται πιο ψηλά. Και έτσι το ένα δεν είναι ανταγωνιστικό του άλλου. Μόνο ο άνθρωπος...

Στο καταφύγιο φθάνουμε σε 65' περίπου, αφού περάσουμε από την πατροπαράδοτη στάση του φιλόξενου Δήμου Παπαδήμου (δίπλα υπάρχει πηγή).

Κάποτε τα μεγάλα κοπάδια του, «αρματωμένα» από τον «Λιστ», αντιλαλούσαν με τα κουδούνια στις χαράδρες της Γκιώνας.

Σήμερα αγωνίζεται να επιβιώσει σκληρά, εκεί στη Λάκκα του Καρβούνη, δίπλα στο καταφύγιο του Πεζοπορικού που χτίστηκε το 1959 και που παραμένει κλειστό ως δυσπρόσιτο (τον Ιούλιο του '97, όταν πραγματοποίησα δεκαήμερη διάσχιση της περιοχής, ζήτησα τα κλειδιά, αλλά κανένας δεν προθυμοποιήθηκε ούτε καν να μου απαντήσει. Έτσι θα αναπτυχθεί ο οικοτουρισμός στην Ελλάδα;).

Τρίτη ημέρα: Και πάλι πολύ πρωινό ξύπνημα. Αρχίζουμε να κατηφορίζουμε από το καταφύγιο προς την περίφημη χαράδρα της Ρεκάς, που

χωρίζει το ΒΑ από το ΝΑ τμήμα του βουνού. Απότομη κατάβαση με τραβέρσες, σε 20 μπαίνουμε σε δασωμένη πλαγιά και με συνεχή κατάβαση σε 1 ώρα και 15 φθάνουμε μέσα στη χαράδρα, στο σημείο που αυτή χωρίζεται σε δύο τμήματα. Από εκεί, ευθεία, μέσα στην κοίτη του ξεροπόταμου, σε 15 στα δεξιά μας στην κόψη ενός απόκρημνου βράχου κυλάει νερό, σε 30' συναντάμε τα πρώτα απομεινάρια του παλιού καλντεριμιού, περνάμε από μια κατολίσθηση και σε μία ώρα περίπου φθάνουμε στην πηγη (στα 1.055 μ. υψόμετρο), κοντά στον Μύλο, όπου ο Άρης Βελουχιώτης σκότωσε το 1942, 40 ιταλούς

στρατιώτες που είχαν αποτολμήσει να εισβάλουν στα λημέρια του ΕΛΑΣ.

Το τοπίο εδώ είναι ετυπωσιακό καθώς η βαθιά χαράδρα της Ρεκάς περιβάλλεται από τις απόκρημνες πλαγιές της Γκιώνας.

Κατηφορίζουμε ακολουθώντας το καλντερίμι που έφτιαξε τη δεκαετία του '30 ένας πατρινός έμπορος

ξυλείας, μετά μπαίνουμε στην κοίτη του ρέματος με το λεπτό άσπρο χαλί και σε δύο ώρες περίπου φθάνουμε στη Βίνιανη, που βρίσκεται κοντά στο Προσήλιο (Σιγδίτσα) και από εκεί εύκολα, με ταξί ή με ότο στοπ, στην Άμφισσα. Δυστυχώς ο «κρανίου τόπος» που μας περιβάλλει στην έξοδο της χαράδρας είναι αποτέλεσμα της ανεξέλεγκτης δράσης των εταιρειών εξόρυξης βωξίτη, που όχι απλώς καταστρέφουν το τοπίο με τους τεράστιους όγκους χωμάτων που πετούν αλλά απειλούν να κάνουν το ίδιο και στην καρδιά της Γκιώνας προς τη Λάκκα του Καρβούνη, όπως υποδηλώνει ένας καινούργιος χωματόδρομος που μόλις ανοίχθηκε.

Και ποιός θα τους σταματήσει, φίλες και φίλοι αναγνώστες...

Ο κ. Κώστας Στεφ. Τσίππας είναι γεωγράφος, συγγραφέας των βιβλίων «Στα Ελληνικά βουνά» (Εκδόσεις Α. Α. Λιβάνη - Νέα Σύνορα), τρεις τόμοι (1991, 1993, 1997).

Ανεβαίνοντας προς τη βαθιά Λάκκα.
Στο βάθος αχνοφαίνεται η πυραμίδα της Γκιώνας.

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Το ιστορικό εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής. Δεν έχουμε πληροφορίες για το χρόνο της ανεγέρσεώς του. Ανακαινίσθηκε το 1971 με δαπάνες του μετανάστη Θεόδωρου Χαμηλού.

γνωρίζουμε δεν ξεχνά τις οφειλές του και ούτε τις παραμερίζει. Γιαυτό ανέλαβε και πήγε τις εικόνες για καθάρισμα σε ειδικό αγιογράφο και ακόμη διέθεσε το ποσό των 100.000 για κατασκευή πάγκων και αντικατάσταση των καταστραμμένων παραθυριών. Αλλά και το Εκκλησιαστικό μας Συμβούλιο καθώς και ο Σύνδεσμος δεν έμεινε με τα χέρια σταυρωμένα. Ανέθεσε σε τεχνίτες την τακτοποίηση των κεραμυδιών (ξανάσερμα) και την κατασκευή υποστέγου στην πρόσοψη. Ευχαριστούμε τόσο την Πάκη όσο και το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο γιατί μόνο με τέτοιες ενέργειες θα προλάβουμε να μην καταρεύσουν τα εξωκλήσια μας και τα προσκυνητάρια.

Τα εξωκλήσια έλκουν πάντα τους πιστούς γιατί εκεί νοιώθουν ότι βρίσκονται πιο κοντά στο Θεό. Έτσι ανήμερα της μνήμης της Αγίας Παρασκευής 26.7.98 άλλοι πεζή και άλλοι με τα αυτοκίνητα από τον άνετο πια αυτοκινητόδρομο που πρόσφατα κατασκευάστηκε, βρεθήκαμε περισσότερα από 120 άτομα στο λοφίσκο και ανάμεσα στη συστάδα των αιωνόβιων πουρναριών, στον απέραντο Ναό της Αγίας Παρασκευής που κανείς δεν γνωρίζει πριν από πόσα χρόνια οι πρόγονοί μας με μόνη παρηγοριά το έλεος του Θεού τον έχτισαν και ζήτησαν προστασία και παρηγοριά.

Η Εκκλησία βλέπει ψάλτη και παπά μια μόνο φορά το χρόνο. Γι' αυτό και οι εικόνες της είναι ξεθωριασμένες, σκούρες από το λιβάδι του θυμιατού και θαμπομένες από τα φιλήματα των πιστών.

Είχαμε μάλιστα την τύχη να έχει αρτοκλασία ο γιός του προέδρου μας Νίκος Γ. Αυγερινός και να ακούσουμε το: «Σώσον Κύριε τον λαόν σου», που με κατάνυξη έψαλε στο προαύλιο ο Παπαγιάννης.

Την Εκκλησία επισκέφθηκε ο σύμβουλος του Συνδέσμου μας Πάκης Γιαννόπουλος που όπως

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗΣ

Δόξαση το όνομά Σου Κύριε και αγαθά τα έργα Σου.

Πιστεύετε σε θαύματα; Εάν όχι δεν έχετε παρά να κάνετε μία βόλτα στο γραφικό εκκλησάκι της Παναγίας στη Ρούγα για να δείτε ιδίους όμασι το θαύμα της.

Ναί έδωσε ξανά ζωή στο αιωνόβιο δένδρο και με το γέρικο κουράγιο και την ευλογία της Μεγαλόχαρης ξανάβγαλε κλώνους και φούντωσε το φύλλωμά του. Όλοι πιστέψαμε πως μετά την κοπή των τεράστιων κλώνων του θα ακολουθούσε μοιραία και το ξεραμά του.

Ήταν το στολίδι του χωριού μας και η αγανάκτηση όλων μας για το χαμό του ήταν μεγάλη. Δύο χρόνια μετά την κοπή του οι ελπίδες για την επιβίωσή του είναι πράγματι ενθαρρυντικές. Τώρα δε μένει παρά να πάρουμε όλοι τις ευθύνες μας για την περαιτέρω επιβίωσή του.

Δήμος, Κοινότητα, Σύλλογοι και κάτοικοι ας επαγρυπνούν γιατί οι κίνδυνοι караδοκούν όχι μόνο για τη σωτηρία του δένδρου της Παναγίας αλλά και δεκάδων άλλων αιωνόβιων δένδρων που βρίσκονται στα προαύλια των γραφικών εξωκκλησιών του χωριού μας.

Έχουμε ιερό χρέος να τα διαφυλάξουμε και να τα διατηρήσουμε.

Είναι η κληρονομιά των προγόνων μας. Ιερά, σεβαστά κειμήλια μιάς περασμένης μακρινής εποχής, και καλούμαστε σήμερα να τα σεβόμαστε, να τα αγαπάμε και να τα προστατεύουμε.

I'

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Μάλιστα μερικοί έμειναν και ανάπηροι για όλη τους τη ζωή.

Θα μνημονεύσω εκείνους που η θυμωσή μου ακόμη συγκρατεί. Ο Χριστόφορος Στοφόρος, είχε πάθει βαρύ τραυματισμό και είχε μείνει ανάπηρος για όλη του τη ζωή. Ενός άλλου εργαζομένου του Γιώργου Τσιρώνη είχαν κοπεί τα δάκτυλα του χεριού του.

Ο Δημήτρης Κ. Χαμηλός ο (νταουλιέρης) είχε τραυματιστεί βαριά στη σπονδυλική του στήλη και είχε αναπηρία πάνω από 65 εκατοστά, έζησε μισός άνθρωπος σε όλη την υπόλοιπη ζωή του. Υπήρξαν και πολλοί άλλοι με ελαφρότερους τραυματισμούς που δεν θα τους αναφέρω.

Δεν ήταν μόνο τα ατυχήματα που έπληταν τους μεταλλωρύχους Κουκουβιστιανούς, ήταν και οι θάνατοι από τις διάφορες ασθένειες. Ασθένειες που αφετηρία είχαν την ανθυγιεινή εργασία στις γαλαρίες και την κακή διαβίωσή τους.

Μεταξύ εκείνων που πέθαναν από αρρώστια στο Λαύριο ήταν και ο ταβερνιάρης του οικισμού ο Γιώργος Τομαράς (θα τον αναφέρω και πιο κάτω).

Ήταν μια εποχή που η ανθρώπινη εκμετάλλευση από την πολυεθνική εταιρία των μεταλλείων υπήρξε πολύ μεγάλη. Να σκεφθεί κανείς πως αυτοί που επέστρεφαν ξανά στο χωριό μετά από εργασία στα μεταλλεία 15 και 20 χρόνων, οι πιο πολλοί ήταν άνθρωποι ξοφλημένοι, με σοβαρά κλωνισμένη την υγεία τους από τις στερήσεις και τις ανθυγιεινές συνθήκες δουλειάς τόσων χρόνων.

Η φυματίωση των πνευμόνων είχε την πρώτη θέση στις ασθένειες των μεταλλωρύχων. Ακολουθούσε η μολυβδίαση εξίσου σοβαρή ασθένεια, τα αρθριτικά, και η μείωση της όρασης εξ αιτίας της σκόνης του μεταλλείου.

Εκεί που οι συνέπειες από την ανθυγιεινή δουλειά ήταν τραγικές, ήταν στα μικρά παιδιά που δούλευαν στα βάθη των γαλαριών. Οι αδενοπάθειες, οι πνευμονίες και το πλήθος των λοιμώξεων που τα προσέβαλε τα έριχνε για μήνες στο κρεβάτι άρρωστα, όπου χωρίς καμιά ιδιαίτερη φροντίδα κινδύνευε πολύ συχνά η ίδια η ζωή τους. Έχω ξεχάσει να πω ότι οι νεαροί μεταλλωρύχοι από 9

ΜΠΕΡΤΣΕΚ Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΟΥΚΟΥΒΙΣΤΑ

1880 - 1920

του Γιάννη Τριανταφύλλου - Πράντζα

μέχρι 18 ετών αποτελούσαν το 1/4 του πληθυσμού των Κουκουβιστιανών του Λαυρίου γύρω στα 100 άτομα και δούλευαν σε όλες τις δουλειές του εργοταξίου. Ένα χρόνο μετά την άφιξή μου στο Λαύριο το καλοκαίρι του 1905 έπεσα και εγώ άρρωστος στο κρεβάτι από πνευμονία. Δεκα ημέρες πάλεψα με το θάνατο, η τύχη με βοήθησε και βγήκα νικητής, επέζησα.

Πέρασε ένας μήνας για να συνέλθω και να ξαναβρώ τον εαυτό μου. Είμουν όμως πολύ εξαντλημένος και αδύνατος και όταν αποφάσισα να ξαναπάω στη δουλειά ο προϊστάμενος της γαλαρίας δεν ενέκρινε την επαναπρόσληψή μου φοβούμενος πως δεν θα τα έβγαζα πέρα στην κατάσταση που βρισκόμουν. Αυτή ήταν και η αιτία που ανάγκασε τον πατέρα μου και τους θείους μου να αποφασίσουν και να με στείλουν στην Καμάριζα στο μαγαζί κάποιου γνωστού τσαγκάρη για να γίνω τσαρουχάς (τσαρούχια με φούντες).

Την ίδια περίοδο και στον ίδιο μάστορα μαθήτευσε και ο Γιάννης Στοφόρος. Αυτός όμως αδιαφορούσε παντελώς και δεν έδειχνε καμιά συμπάθεια για το επάγγελμα. Αργότερα τα εγκατέλειψε και έφυγε για να εργασθεί ξανά στις γαλαρίες.

Στο τσαρουχάδικο του μαστρο-Βασίλη μαθήτευσα δύο χρόνια, εκεί έμαθα την τέχνη του τσαρουχά και τσαγκάρη που σαν επάγγελμα εξάσκησα σε όλη την υπόλοιπη ζωή μου.

Η αμοιβή μου κατά την περίοδο των δύο χρόνων της μαθήσεως ήταν μόνο το ημερήσιο φαγητό που μου έδινε το αφεντικό και την άδεια να κοιμάμαι μετά τη δουλειά μέσα στο τσαγκαράδικο. Εγώ αγκάλιασα με αγάπη και ζήλο την τέχνη του τσαρουχά και πολύ γρήγορα έγινα παραγωγικός εργάτης. Αυτό όμως δεν συγκίνησε καθόλου τον μαστρο-Βασίλη και δεν άλλαξε σκέψη για κάποια μικρή αμοιβή μου. Μάλιστα συνέβη το αντίθετο, στο τέλος ζήτησε και χρήματα από τον πατέρα μου για δήθεν ζημιές που του είχα κάνει. Και η αφορμή γι' αυτήν την απαίτηση ξεκινούσε από το εξής γεγονός. Ο μαστρο-Βασίλης έφευγε από το τσαγκαράδικο για αρκετές ημέρες και πήγαινε στους βλάχους για να παίρνει παραγγελίες. Εγώ έμενα μόνος και κύριος στο τσαγκαράδικο, μέχρι να ξαναεπιστρέψει. Στο διάστημα της απουσίας του εγώ έκοβα και έραβα

μικρά ζεύγη τσαρούχια για να δοκιμάζω τις γνώσεις μου και να αυτοϊκανοποιούμαι για τα αποτελέσματα.

Όταν τα τέλειωνα πήγαινα δίπλα σε ένα ερειπωμένο σπίτι και στην τρύπα ενός τοίχου τα έκρυβα για να μην τα δει όταν θα επέστρεφε το αφεντικό.

Μια ημέρα όμως οι ιδιοκτήτες του ερειπωμένου σπιτιού αποφάσισαν να το γκρεμίσουν για να κτίσουν καινούργιο, και στο χάλασμα του τοίχου βρήκαν τα κρυμμένα τσαρούχια -5 ζεύγη- και τα πήγαν στο μαστροβασίλη.

Αυτός όταν τα είδε έγινε θηρίο και έλεγε ότι τον είχα καταστρέψει κατά την απουσία του. Μέσα στις φωνές του και στο θυμό του όταν περιεργαζόταν τα κρυμμένα τσαρούχια μονολογούσε «μωρέ μπράβο τί 'ναι τούτος εδώ με πέρασε και μένα στο κέντημα». Το επάνω μέρος -τα φόντια- ήταν όλο κεντημένο στο χέρι, αυτή ήταν η μόδα στα καλά τσαρούχια.

Μετά από την παρεξήγηση που σημειώθηκε με το μαστορά μου έφυγα για το Μπερτσέκ για να δουλέψω πάλι στις γαλαρίες του μεταλλείου. Είχα βάλει όμως σα στόχο να ανοίξω δικό μου τσαγκαράδικο μέσα στον οικισμό και να δουλεύω με τους συγχωριανούς μου.

Μετά από τρεις μήνες άνοιξα το πρώτο στην ιστορία του οικισμού τσαγκαράδικο. Το πρωί δούλευα στις γαλαρίες και το απόγευμα στο τσαγκαράδικο.

Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναφερθώ γύρω από την ιδιωτική ζωή, και τα ενδιαφέροντα των Κουκουβιστιανών μεταλλορύχων του Μπερτσέκ.

Η ΖΩΗ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΤΟΥ ΜΠΕΡΤΣΕΚ

Με την ίδρυση και ανάπτυξη του οικισμού του Μπερτσέκ οι Κουκουβιστιανοί μεταλλορύχοι στο Λαύριο έστησαν μια καινούργια Κουκουβίστα, μεταφέροντας μαζί τους όλα τα ήθη και τα έθιμα, τις συνήθειες και τις παραξενιές από το χωριό τους. Οργάνωσαν την ιδιωτική και κοινωνική τους ζωή σε νέα βάση μια και τους έλειπε από τη ζωή τους το άλλο φύλο, οι μανάδες, οι αδελφές, οι σύζυγοι.

Όλα εξαρτώνταν από τους ίδιους. Το πλύσιμο των ρούχων, το μαγείρεμα, το μπάλωμα, η καθαριότητα της καλύβας, και πάνω απ' όλα να έχουν και τη σκέψη για τους δικούς τους στο χωριό. Το μόνο μέσο επικοινωνίας με τους δικούς τους στο χωριό ήταν το ταχυδρομείο, κι' αυτό σαν υπηρεσία υπολειπομένη. Τα γράμματα για να φτάσουν στον προορισμό τους δεν αρκούσε ένας μήνας.

Η απόσταση Λαύριο - Κουκουβίστα πολύ μακρυνή για την εποχή. Το αυτοκίνητο δεν είχε ακόμη κάνει την εμφάνισή του στην Ελλάδα.

Για την ιστορία θα πρέπει να αναφέρω ότι το πρώτο επιβατικό αυτοκίνητο έκανε την εμφάνισή

του στην πόλη του Λαυρίου τον Αύγουστο του 1906. Κάποιος διευθυντής της εταιρίας των μεταλλείων το είχε φέρει από τη Γαλλία. Θυμάμαι κατεβήκαμε όλοι στην πόλη του Λαυρίου για να δούμε αυτό το περίεργο αυτοκινούμενο όχημα και μας εντυπωσίασε τόσο πολύ, που είχε γίνει για όλη την εργατιά το πιο πολυσυζητούμενο θέμα των ημερών.

Οι Κουκουβιστιανοί φεύγοντας από το χωριό για το Λαύριο περνούσαν συνήθως 4 με 5 χρόνια για να ξαναεπιστρέψουν για λίγες ημέρες και να δουν τους δικούς τους.

Η ζωή τους ήταν πλέον δεμένη με το μεταλλείο και το κοινώδιο της καλύβας.

Οι αποφάσεις που έπαίρνονταν στο κοινώδιο της καλύβας ήταν πάντοτε συλλογικές. Των μεγαλύτερων οι γνώμες όμως πάντα επικρατούσαν. Όλοι μαζί αποφάσισαν για τα έξοδα διατροφής, το πρόγραμμα του συσιτίου της εβδομάδας και τη σειρά συμμετοχής του κάθε ενοίκου στα καθήκοντα του μάγειρα.

Τις ελεύθερες ώρες τις περνούσαν οι μεν μεγάλοι λίγο καλογερίστικα, με το πλύσιμο και μπάλωμα των ρούχων τους και με ατέλειωτες συζητήσεις γύρω από τα προβλήματά τους.

Τα δε παιδιά παίζανε αμπαρίζα σε μια μεγάλη αλάνα που ήταν δίπλα στον οικισμό.

Ψυχαγωγία δεν υπήρχε καμία για τους εργαζόμενους μέσα στον οικισμό. Στην πόλη του Λαυρίου πολύ σπάνια κατέβαινε κάποιος εργάτης για δουλειά.

Το όνειρο όλων ήταν ένα και μόνο η συγκέντρωση λίγων χρημάτων και η επιστροφή τους στο χωριό.

Στον οικισμό σιγά σιγά άρχισαν να ξεφυτρώνουν διάφορα μικρομάγαζα από τους ίδιους τους Κουκουβιστιανούς που κάλυπταν τις ανάγκες των εργαζομένων του οικισμού.

Για την ιστορία θα μνημονεύσω μερικούς μικρομαγαζάτορες του οικισμού, οι οποίοι μετά από την οκτάωρη εργασία στις γαλαρίες έκαναν και τον ελεύθερο επαγγελματία μέσα σε κάποια πρόχειρη παράγκα ή καλύβα που είχαν στήσει μέσα στον οικισμό. Τα πρώτα μικρομαγαζάκια τα είχαν ανοίξει ο Δημήτρης Ράπτης (Βαρδακιούπης), και οι αδελφοί Θύμιος και Γρηγόρης Μαλιβίτση. Μαζί με τα λιγοστά είδη μπακαλικής που διέθεταν πωλούσαν και βαρελίσιο κρασί. Το πρώτο ταβερνάκι έκανε την εμφάνισή του στον οικισμό γύρω στα 1897, από το Γιώργο Τομαρά (πατέρας του Γιάννη Τομαρά του λαουτιέρη). Το είχε δε βαφτίσει το «ΠΕΡΙΒΟΛΙ», επάνω από την είσοδο της καλύβας που το στέγαζε κρεμότανε μια κακόγουστη πινακίδα με το όνομά του.

Αργότερα άνοιξα κι εγώ το πρώτο τσαγκαράδικο ενώ παράλληλα δούλευα και στη γαλαρία. Τέτοιου

είδους μικρομάγαζα, κουρεία, μπακάλικά, ταβερνάκια, ραφτάδικα, και τσαγκαράδικα άνοιγαν και έκλειναν πολύ συχνά στον οικισμό και είναι δύσκολο να συγκρατεί κανείς στη θύμησή του ποιά ήταν τ' αφεντικά τους. Από τη φύση τους οι Κουκουβιστιανοί δεν είχαν ροπή για το εμπόριο και τις τέχνες. Αυτό ήταν και ο λόγος που ελάχιστοι από τις χιλιάδες που πέρασαν από τα μεταλλεία Λαυρίου ρίζωσαν και έγιναν μόνιμοι κάτοικοι της περιοχής.

Ένας Κουκουβιστιανός που έμεινε μόνιμα στην πόλη του Λαυρίου ήταν ο Λεωνίδας Ράπτης που εργαζόταν σαν νοσοκόμος στο Νοσοκομείο της εταιρίας.

Στη δε γειτονική κωμόπολη Καμάριζα έμειναν άλλοι δύο νεαροί Κουκουβιστιανοί μόνιμοι κάτοικοι. Ο Κώστας Δανιήλ (Κοτσκολιός) και ο Γιώργος Τομαράς. Το αστείο είναι ότι με το γάμο τους έγιναν και συγγενείς.

Αξίζει τον κόπο να αναφερθεί το ιστορικό των δύο αυτών Κουκουβιστιανών πως κατάφεραν και έγιναν μπατσανάκηδες και κάτοικοι Καμάριζας. Στην Καμάριζα λειτουργούσε ένα μικρό ταβερνάκι υπό την διεύθυνση μιας χήρας γυναίκας και της μοναχοκόρης της.

Ο Τομαράς με τον Κοτσκολιό που ήταν και αχώριστοι φίλοι επισήμαναν το ταβερνάκι με τις δύο γυναίκες και είδαν ότι προσφερόταν για τις οικονομικές τους λύσεις εάν κατόρθωναν να μπλέξουν τις δύο γυναίκες.

Εκεί που διαφώνησαν όμως ήταν στην εκλογή. Ήθελαν και οι δύο την κόρη, όπου εμπρός στο αδιέξοδο και για να μην χάσουν την ευκαιρία έριξαν κλήρο σε ποιόν θα πέσει η μάνα και σε ποιόν θα πέσει η κόρη. Μετά την συμφωνία αφού ερωτοτρόπησαν για αρκετό καιρό μαζί τους τελικά έπεισαν τις δύο γυναίκες να συνάψουν και γάμο.

Ο μεν Τομαράς παντρεύτηκε τη μάνα, ο δε Δανιήλ την κόρη. Παρ' ότι και οι δύο γαμπροί ήταν συνομήλικοι οι νύφες είχαν αρκετή διαφορά στην ηλικία. Μετά το γάμο τους έγιναν κάτοικοι και ταβερνιάρηδες στην Καμάριζα. Ένα άλλο χαρακτηριστικό γεγονός που θέλω να περιγράψω είναι οι οικονομικές σχέσεις που είχαν οι μεταλλωρύχοι του οικισμού με τους δικούς τους στο χωριό.

Στην Κουκουβίστα λειτουργούσαν 3 μπακάλικά, του Λουκά του Πριόβουλου, του Θόδωρου του Τσιώνου, και του Δημήτρη Πριόβουλου (τα άτομα αυτά ήταν οι παπούδες των νεότερων μπακάληδων του χωριού).

Οι οικογένειες των μεταλλωρύχων στο χωριό πήγαιναν και ψώνιζαν από αυτούς διαρκώς επί πιστώσει. Οι μπακάληδες κατέβαιναν μια φορά το χρόνο στο Μπερτσέκ με τα τεφτέρια των χρεών παραμάσχαλα και εισέπραταν τα βερεσέδια των μαγαζιών τους από τους εργαζόμενους στα μεταλ-

λεία προστάτες. Ο Θεός και η ψυχή τους τί χρέωναν, αφού η εξόφληση γινόταν μια φορά το χρόνο και οι μπακάληδες ήταν ανεξέλεγκτοι στις χρεώσεις τους.

Οι Κουκουβιστιανοί μεταλλωρύχοι ήταν άνθρωποι αγράμματοι και απονήρευτοι έπεφταν δε πολύ εύκολα θύματα σε κάθε είδος εκμετάλλευση.

Γύρω γύρω από τον οικισμό των Κουκουβιστιανών και σε κοντινή απόσταση είχαν στηθεί δεκάδες άλλοι οικισμοί από εργαζόμενους στα μεταλλεία από διαφορετικά χωριά.

Οι τρεις μεγαλύτεροι από αυτούς σε πληθυσμό ήταν των Κυμαίων (από την Κύμη Ευβοίας), των Δεσφηνιωτών, και των Κουκουβιστιανών. Η εταιρία προσπαθούσε οι εργαζόμενοι να διαμένουν σε οικισμούς κατά χωριό προελευσής τους αλλά και οι ομάδες εργασίας να αποτελούνται όσο ήταν δυνατόν από άτομα που προέρχονταν από το ίδιο χωριό, για να αποφεύγονται μεταξύ των εργαζομένων προστριβές και έριδες και να τους συνδέουν δεσμοί φιλικοί και συγγενικοί. Έτσι αντιμετώπιζονταν καλύτερα και οι καθημερινοί κίνδυνοι στους χώρους δουλειάς μέσα στις γαλαρίες. Το κακό για τους Κουκουβιστιανούς ήταν ότι κανένας συγχωριανός από όσους πέρασαν από τα Μεταλλεία Λαυρίου δεν κατέλαβε κάποιο διοικητικό πόστο, έστω και απλού εργοδηγού στο εργοτάξιο για να έχουν κάποια βοήθεια. Αυτός ήταν και ο κύριος λόγος που οι Κουκουβιστιανοί εργάτες στέλνονταν συνήθως στις πιο δύσκολες και επικίνδυνες εργασίες των μεταλλείων.

Με την εργατικότητα και φιλοτιμία που έδειχναν είχαν αποκτήσει την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση όλων των παραγόντων της εταιρίας.

Θεωρούνταν οι πιο αποδοτικοί εργάτες του εργοταξίου. Στο Λαύριο οι Κουκουβιστιανοί έδειξαν όλη τη συναδελφικότητα και την ανθρωπιά που ενώνει τους ανθρώπους όταν αυτοί βρίσκονται μακριά από τον τόπο καταγωγής τους, και τις οικογενειές τους. Οι διαφορές και τα μίσση που τους χώριζαν στο χωριό είχαν παραμεριστεί μπροστά στην κοινή μοίρα και τον αγώνα για την επιβίωσή τους. Το εργοτάξιο του Λαυρίου με τους χιλιάδες εργάτες ήταν πράγματι μια κολυμβήθρα του Σιλόαμ. Οι καθημερινοί κίνδυνοι μέσα στις γαλαρίες και οι στερήσεις διαμόρφωναν και τον χαρακτήρα των ανθρώπων που δούλευαν σ' αυτό. Το περιβάλλον και ο τρόπος ζωής τους έκανε πιο οικείους, πιο αρμονικούς, πιο ανθρώπινους.

Τα βράδια συγκεντρωμένοι κατά καλύβα, και στο λιγοστό φως του λαδοφάνταρου συζητούσαν αδελφικά τα γεγονότα της ημέρας και προσπαθούσαν να δίνουν λύσεις στα ατομικά και οικογενειακά προβλήματα του καθενός από τη συντροφιά.

(Συνέχεια στο επόμενο)

«Ρίξε μια ζαριά καλή και για μένα ρέ ζωή.....» τουλάχιστον στο τάβλι.

Η ξεκούραση και η ηρεμία μας σπρώχνουν στη μονομαχία του ταβλιού στις αυλές και τα καφενεία κάτω από τα πανήψυλα πλατάνια που οι παπούδες μας φύτεψαν και προστάτεψαν εδώ και πολλά χρόνια.

ΣΤΗΝ ΤΡΑΚΑ. Παραδοσιακός χώρος κατάλληλος για στάλισμα, άρμεγμα και ανάπαυση γιδιών και προβάτων.

Στη φωτογραφία ο Χαράλαμπος Ραφτόπουλος, ο τελευταίος από τους μεγάλους κτηνοτρόφους του χωριού μας αγωνίζεται να τελειώσει τη διαδικασία παρασκευής τυριού, βοηθούμενος από τσελιγκόπουλο ενώ παραπέρα ξεκουράζεται ο Λουκάς Βαρελάς γαμπρός του Κελιπούρι, η Μαρία Σιοτρόπου από τη Δρέμισα καθώς και η σύζυγός του Δέσποινα.

ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ 20 ΟΙΚΙΣΜΩΝ

Στη μηνιαία εφημερίδα «ΝΕΑ από τη ΦΩΚΙΔΑ» (Αύγουστος 1998 αρ. φυλ. 93) Διανάζουμε:

«Υπογράφηκε από τν υπουργό Γεωργίας κ. Σωτηρή απόφαση για την κατασκευή Δασικού Χωριού στη θέση «Καψίκα» της Γκιώνας. Ήδη εγκρίθηκε η α' χρηματοδότηση 80 εκατ. σε ένα έργο προϋπολογισμού 415 εκ. και 20 εκατ. για βελτίωση του οδικού άξονα.

Το έργο αφορά την εγκατάσταση είκοσι (20) λυομένων οικημάτων και ενός (1) εστιατορίου καθώς και των απαραίτητων έργων υποδομής, ώστε να αποτελέσουν χώρο δασικής αναψυχής με τη διαμονή των επισκεπτών πολύ κοντά στο δασικό περιβάλλον.

Η θέση που θα κατασκευαστεί λέγεται «Καψίτσα» και ανήκει στην περιφέρεια της Κοινότητας Προσηλείου.

Η όλη έκταση έχει εμβαδόν 78.029 στρέματα εκ των οποίων έκταση εμβαδού 31.863 στρ. είναι δημόσια δασική έκταση και έκταση εμβαδού 46.166 στρ. είναι αγροτική (εγκαταλειμμένα χωράφια) η οποία ανήκει κατά πλειονότητα σε κατοίκους του Προσηλείου.

Επί του πειστηρίου

Αποτελέσματα Δημοτικών Εκλογών στο χωριό (α' γύρος)

Συνδυασμοί

— Δ. Χριστοδούλου ψήφοι	126
— Αθ. Μυρμίρης "	96
— Ιωαν. Αντυπάτης "	71
— Δημ. Μπάκα "	9

Για την εκλογή Δημάρχου

Στο Δήμο Γρασιάς τα αποτελέσματα δεν είναι ακόμη οριστικά διότι ακολουθεί ο Β' γύρος και το δελτίο μας κυκλοφορεί πρό της 18.11.98.

Λεπτομέρειες στο επόμενο ΔΕΛΤΙΟ.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

1700	Χατζηπαντελίδου Σοφία στη μνήμη Γιαννίτσας Τούμπα	10.000
1701	Χαμηλού Γαρυφαλιά στην μνήμη του γιού της Γιάννη Χαμηλού	10.000
1702	Δημόπουλος Ταξιάρχης	3.000
1703	Ρούλιας Αθανάσιος (Οινοχώρι)	5.000
1704	Κυριαζής Νίκος του Βασ.	5.000
1705	Κυριαζής Κων/νος του Βασ.	5.000
1706	Μπουκουβάλας Απόστολος	3.000
1707	Μώρης Ευθύμιος του Παναγ.	2.000
1708	Αντωνίου Φώτης του Αθ. (Θεσ/νίκη)	2.000
1709	Μαλιβίτσης Ιωάννης και Παναγιώτης στη μνήμη των γονέων τους Χρήστου και Πόπης	10.000
1710	Κωστούρου Μαρία στη μνήμη του συζύγου της Χρήστου	2.000
1711	Βοξαλίδης Παναγιώτης και Ευσταθία στη μνήμη Χαμηλού Ιωάννη του Θεοδ.	3.000
1712	Χαμηλού Μαρίνα στη μνήμη Ιωάν. Θ. Χαμηλού	3.000
1714	Σούσουλα Παρασκευή στη μνήμη των γονέων της Λελούδας και Ευθυμίου	2.500
1715	Τσώνος Αλέξανδρος του Ηρ. (Λαύριο) στη μνήμη των γονέων του Ηρακλή και Ελπίδας Τσώνου	20.000
1716	Ζησίμου Κατίνα (Δαύλεια)	30.000
1717	Φερμάνογλου Μάρθα στη μνήμη του αδελφού της Ιωάννη Θ. Χαμηλού	5.000
1718	Χριστοδούλου Παναγιώτης του Γεωρ. στη μνήμη του εξαδέλφου του Γιαν. Χουλιάρη	5.000
1719	Κομνάκος Δημήτριος	5.000
1720	Παναγιωτοπούλου—Κυριακή Ευθυμία (Ξυλικοί)	10.000
1721	Μαλιβίτσης Ευθύμιος του Δημ. (Λαμία)	3.000
1722	Παπανικολάου Παναγιώτης του Γ. (Λειβαδιά)	5.000
1723	Αδάμ Άγγελος (Λειβαδιά)	3.000
1725	Μπουκουβάδας Ιωάννης του Σημ. (Θεσ/νίκη), στη μνήμη των γονέων του	5.000
1726	Λεβέντης Κων/νος (Θεσ/νίκη)	5.000
1727	Μπουκουβάλας Δήμος του Ιωάν.	5.000
1728	Μώρης Νικόλαος του Παναγ.	2.000
1729	Τζανέτου Αθανάσιος και Μαρία	10.000
1730	Σιακουτάρη—Σιότροπου Ελένη, στη μνήμη των θείων της Ν. Κολλύρη και Σπ. Τούμπα	5.000
1731	Παπανικολάου Χρυσούλα του Θεοχ. (Γερμανία) στη μνήμη του πατέρα της και των πεθερικών της	10.000
1733	Μαύρος Παναγιώτης (Σεργούλα)	5.000
1734	Φίκα Ελένη (Θεσ/νίκη)	2.000
1735	Χριστοπούλου Χρυσούλα στη μνήμη του συζύγου της Παναγιώτη	3.000
1736	Χριστοπούλου Σταυρούλα στη μνήμη του πατέρα της Παναγιώτη	5.000

1737	Χασιακού Γεωργία στη μνήμη της της μητέρας της Γιαννίτσας Τούμπα	10.000
1738	Βλάχος Γιάννης του Νικ.	2.000
1739	Αχλαδάς Λάμπρος του Ιωάν. στη μνήμη του πατέρα του	5.000
1740	Κυρίτης Δημήτριος του Παναγιώτου (Βόλος) στη μνήμη των γονέων του	5.000
1741	Κατσανιώτη Γεώργιος και Δέσποινα στη μνήμη του κουμπάρου τους Ευθ. Δ. Κόλλια	10.000
1742	Κατσανιώτης Νίκος στη μνήμη Ευθυμίου Δ. Κόλλια	5.000
1743	Σταθόπουλος Κων/νος στη μνήμη του πεθερού του Δημ. Ποδάρα	5.000
1744	Σαίτη Ευθυμία (Καναδάς)	5.000
1745	Χαμηλός Δημήτριος του Γ. (Η.Π.Α.)	5.000
1746	Καλαϊτζίδου—Τομαρά Γαρυφ. (κόρη Παναγ. Δ. Παρ. Τομαρά), (Θεσ/νίκη)	5.000
1747	Ραπτόπουλος Γεώργιος (Η.Π.Α.)	42.245
1748	Στη μνήμη Δανιήλ Γεωργίου του Ιωάν. από την σύζυγό του Καλλιόπη	5.000
1749	Πάκης Γιαννόπουλος για επισκευή Αγίας Παρασκευής	100.000

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

Υστερα από αίτηση του ο Συνδεσμός μας ενισχύθηκε οικονομικά από το Υπουργείο Ανάπτυξης με το ποσό των Δραχ. 700.000.

Για την ικανοποίηση του αιτήματος συνέδραμε αποτελεσματικά ο *δικηγόρος Ευάγγελος Νισυραίος*.

Ο διακεκριμένος επιστήμων είναι γιός της **Νίτσας Ευαγγελίου-Νισυραίου** που όλοι μας καμαρώνουμε για τη λεβεντιά της και που μας κλέβει την παράσταση σ' όλους τους χορούς και τις εκδηλώσεις. Έχει σπουδάσει νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ειδικεύτηκε στο Εμπορικό Δίκαιο στη Γερμανία. Είναι σύμβουλος του Υπουργείου Ανάπτυξης, παντρεμένος και πατέρας τριών παιδιών (δύο αγόρια, μια κόρη).

Τον ευχαριστούμε θερμά. Συγχαρητήρια Νίτσα για τα άξια παιδιά που έφερες στην κοινωνία.

ΔΩΡΕΑ ΚΑΜΠΑΝΑΣ

— Υστερα από την καταστροφική μανία των κατοχικών στρατευμάτων στο καμpanαργιό της Εκκλησίας μας ηχούσε μια μόνο καμπάνα με μικρή ένταση.

Από φέτος χάρη στη δωρεά από τις χωριανές μας **Πίτσα Ιωάννου Κόλλια** και **Μαρίας Παναγιώτη Κόλλια** (Σακαφλιώρη) το καμpanαργιό μας εμπλουτίστηκε από μια ακόμη μεγαλύτερης έντασης και αρμονικότερου ήχου καμπάνα.

Ευχαριστούμε τις δύο νύφες μας και ευχόμαστε ο πανάγαθος να αναπαύει τις ψυχές του Τάκη και Γιάννη συζύγους των που πρόωρα τους πήρε από κοντά μας.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΑΛΑΣ: ΣΤΗΝ ΑΡΓΩ

Έκθεση ζωγραφικής που θα διαρκέσει από 5 Νοεμβρίου έως 21 Νοεμβρίου 1998 στην αίθουσα ΑΡΓΩ Μέρλιν 8 - Κολωνάκι εγκαينιάζει ο καταξιωμένος χωριανός μας ζωγράφος Λάμπρος Άλας (Λάμπρος Αχλαδάς) και παρουσιάζει μια από

τις σημαντικότερες δουλιές του στην πολύχρονη πορεία του.

Πρόκειται για μια θεαματική έκθεση που ο «ρομαντικός της παλέτας» ζωγράφος την ονομάζει «ΕΡΩΤΙΚΗ ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ» και αποτελείται από 40 έργα, λάδια, σχέδια, και κυρίως γυναικίες φιγούρες.

Θα επισκεφθούμε την έκθεση του μεγάλου τέκνου της Κουκουβίστας, για να γνωρίσουμε τη ζωγραφική του, και για τον οποίο οι κριτικοί λένε οι «μέσα του οι ρίζες της Ρούμελης κράτησαν την αγνότητα του» (όπως τον χαρακτήρισε η Βεατρίκη Σαριγιάνη).

ΕΔΑΦΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΛΟΣΚΟΠΗΣ

Το χωριό μας είναι η μεγαλύτερη Κοινότητα σε εδαφική έκταση στο Δήμο Γραβιάς. Αναλυτικά τα στοιχεία έχουν ως ακολούθως:

Δήμος Γραβιάς	Πληθυσμός	Έκταση
	1991	(στρέμμ.)
1. Κ. Γραβιάς	887	25.825
2. Κ. Αποστολιά	204	9.701
3. Κ. Βάργιανης	117	14.302
4. Κ. Καλοσκοπής	334	37.831
5. Κ. Καστελλίων	779	31.531
6. Κ. Μαριολάτας	539	21.254
7. Κ. Οινοχωρίου	156	11.677
8. Κ. Σκλήθρου	152	9.526
Σύνολο	2.494	161.661

Στοιχεία: Περιοδικό Οικονομικός Ταχυδρόμος, φ. 4/22.1.1998.

ΚΑΗΚΕ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ

Η πύρινη λαίλαπα του περασμένου καλοκαιριού άφησε πίσω της αποκαΐδια σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, κάλυψε στις φλόγες και το σπίτι του χωριανού μας Νίκου Ιωάννου Δανιήλ

που πρόσφατα είχε εγκατασταθεί μόνιμως στο Χαλκούτσι στην περιφέρεια του οποίου υπηρετεί ως εκπαιδευτικός και η σύζυγός του.

Ο άτυχος Νίκος είδε το βίος του που με πολύ κόπο και μαρτυρικές οικονομίες είχε δημιουργήσει να χάνεται μπροστά στα μάτια του. Και δεν είναι η πρώτη φορά που βρίσκεται αντιμέτωπος με τέτοιες καταστάσεις ο Νίκος.

Το 1944 ήταν μάρτυρας της πυρπόλησης του παραδοσιακού μύλου και όλου του πατρικού του νοικοκυριού από τους Γερμανούς, που μόλις το στέριωσαν με ιδρώτα και αίμα το κατέστρεψε ο στρατός στις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις του 1947.

Τώρα άρχισε καινούργιο αγώνα απ' την αρχή για να μπορέσει να σταθεί στα πόδια του και να ικανοποιήσει τις στοιχειώδεις ανάγκες του. Η πολιτεία τον εγκατέστησε σε κοντέϊνερ.

Επικοινωνήσαμε μαζί του για να του προσφέρουμε τη βοήθειά μας. Σκοντάψαμε όμως στο θάβρος του και προπαντός στην σεμνή περιφάνεια και αξιοπρέπεια που τον διακρίνει.

Μπράβο Νίκο. Κουράγιο.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΘΗΚΕ ΙΕΡΕΑΣ

Στις 30 Οκτωβρίου 1998 χειροτονήθηκε ιερέας ο χωριανός μας Ιωάννης Γεωργ. Λευκαδίτης και τοποθετήθηκε στην χρεώουσα θέση ιερέως στο Παλαιοχώρι Φθιώτιδας.

ΕΥΧΗΤΗΡΙΟ

Στον ανιψιό μου ΓΙΑΝΝΗ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗ που χειροτονήθηκε στον ιερό Ναό της Αγ. Παρασκευής στην Άμφισσα στις 3, Οκτωβρίου τρ. έτους σε ΙΕΡΕΑ από τον Σεβασμιότατο μητροπολίτη Φωκίδας κ. Αθηναγόρα, εύχομαι ολόψυχα παντοτεινή υγεία, δύναμη ψυχική, ηθική και πνευματική προκειμένου ν' ανταποκριθεί πλήρως, ως ΑΞΙΟΣ κληρικός, στην ιερή χριστιανική αποστολή του.

Φάνης Λευκαδίτης

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΠΑΠ

Με το έγγραφό της η Γραμματεία Αθλητισμού μας πληροφορεί ότι ο Σύνδεσμός μας ενισχύθηκε με το ποσό των δραχμών 1.000.000 από τον ΟΠΑΠ,

Για την έκγριση του ποσού αυτού μερίμνησε ο βουλευτής του νομού μας κ. Δημήτρης Θάνος.

Τον ευχαριστούμε θερμά γιατί έχει εκφράσει επανηλειμμένα το ενδιαφέρον του για το χωριό μας και το Σύνδεσμό.